

Venezuelas väg mot en verklig gräsrotsdemokrati

Venezuelas väg mot en verklig gräsrotsdemokrati

Begreppet "demokrati" utlöser olika reaktioner när det gäller Venezuela. För de högerextrema krafterna har demokratin varit obefintlig sedan 1998 och valet av Hugo Chávez, och kan bara återställas genom att man avvecklar allt som har med folkmakt, självbestämmande och social rättvisa att göra.

I USA:s hökaktiga ögon är "demokrati" en ursäkt för att straffa suveräna nationer med ekonomiska sanktioner och blockader tills ett regimskifte har uppnåtts. Huruvida valen är rättvisa och fria är irrelevant för USA:s "demokratiska" normer, liksom kränkningar av de mänskliga rättigheterna, så länge ett land följer USA:s intressen. Ecuador under Daniel Noboa och El Salvador under Nayib Bukele är uppenbara exempel. Allt som avviker från denna hållning anses vara odemokratiskt.

Sedan finns det förespråkare för liberal demokrati som insisterar på att valet av representanter är höjdpunkten för demokratisk styrning. För dem hänger ett lands anspråk på demokrati på dess efterlevnad av liberala principer och inget annat. Detta perspektiv innebär ofta att sann demokrati kräver att politiska ideologier roterar. Även om en av dessa modeller är en fiende till suveräniteten och arbetarklassen.

En av Venezuelas framgångar är en ökad produktion av livsmedel och minskat beroende av import. Mycket av produktionen sker via "Comunes". Foto: Genesisalvrz (CC BY-SA 3.0)

Men om du talar med en venezuelan som är engagerad i gräsrotsorganisering kommer du att upptäcka att för dem handlar demokrati om mycket mer än att räkna röstsedlar eller välja politiker, och de avvisar utländsk inblandning som en principfråga. Sann demokrati kräver ett djupt engagemang för att demokratisera ett lands politiska och ekonomiska system och se till att människor har kontroll över de strukturer och resurser som formar deras liv.

Denna princip är förkroppsligad i Venezuelas deltagande- och protagonistiska demokrati, där människor har en direkt röst och en ledande roll i att styra sina egna öden. Detta exemplifieras bäst i venezuelanska kommuner - församlingsbaserade gräsrotsorganisationer där människor utövar suveränitet över sina territorier, samhällsutrymmen och i de mest avancerade fallen också produktionsmedlen.

En venezuelansk kommun bildas vanligtvis genom att flera kommunala råd går samman - vart och ett bestående av dussintals familjer från samma grannskap - tillsammans med sociala fastighetsföretag och sociala rörelser. Det krävs juridisk registrering för att få tillgång till statliga resurser, finansiering och utbildningsprogram.

Kommunrörelsen var en integrerad del av president Hugo Chávez socialistiska projekt, som sammanfattades i hans tal 2012, ?Kommunen eller ingenting!? Kommuner syftar till att decentralisera makten, främja kollektivt ägande och gräsrotsdemokrati. I motsats till vad som hävdas från högerhåll är den faktiska demokratin avgörande för att bygga socialismen.

Enligt kommunministeriet finns det i Venezuela 4 505 kommuner i hela landet, vilket omfattar cirka 49 000 kommunala råd och cirka 829 kommunala kretsar, som betraktas som kommuner i vardande.

Kommunernas framgång varierar dock avsevärt beroende på lokala förhållanden, och de flesta av dem håller fortfarande på att fullt ut utveckla sin identitet, sina styrningsstrukturer, sina politiska mål och sina socioproduktiva initiativ.

Även om inte alla kommuner är väletablerade visar de flesta upp en potential för självorganisering. Kommunen El Panal i Caracas, som grundades 2006, är till exempel känd för sina politiska utbildningsprogram och sin planekonomi. Förra året besökte den marxistiska tänkaren och legendariska palestinska kämpen Leila Khaled El Panal och beskrev de venezuelanska kommunerna som ?den grund som det socialistiska projektet står på? och kopplade dem till den världsomspännande antiimperialistiska kampen.

Även om kommunerna har en viss grad av självständighet samarbetar de med lokala och nationella myndigheter för att säkra resurser till sina initiativ. Detta partnerskap är inte motsägelsefullt, utan lyfter snarare fram kommunerna som viktiga komponenter i Venezuelas bredare sociala och politiska landskap. Regeringen förlitar sig på kommunerna för att främja den socialistiska vägen genom att överföra statsmakten till dem. Man skulle kunna kalla det en ömsesidig symbiotisk relation.

Oavsett konsolideringsnivå spelar varje kommun en viktig roll när det gäller att organisera de initiativ för gräsrotsröstning som lanserades förra året för att stärka deltagar- och protagonistdemokratin: de nationella folkliga konsultationerna. Dessa samråd hölls framgångsrikt i april och augusti 2024 samt i februari 2025 och innebar att medborgare som var 15 år och äldre fick rösta om lokala projekt som fick statlig finansiering.

Ett fjärde samråd är planerat till den 27 april, där kommunerna återigen organiserar både omröstningen, med stöd från det nationella valrådet (CNE), och genomförandet av de valda projekten, samt redovisar för sina egna samhällen.

Före omröstningen håller kommunstyrelserna möten för att identifiera angelägna behov i samhället, hittills främst med fokus på sociala tjänster. Dessa förslag diskuteras sedan i 5.334 kommun- och kommunkretsförsamlingar för att nå konsensus om upp till sju alternativ för omröstning. Omröstningen äger rum över hela landet och varje krets utser ett vinnande förslag.

Det vinnande projektet erhåller 10.000 USD från staten, medan tvåan vid vissa tillfällen också erhåller finansiering. Vid tidigare samråd har projekten främst handlat om frågor som rör vatten- och elförsörjning, vägar, sjukvård och miljöfrågor.

Till exempel har den kommunala kretsen ?En Revolución Todos? i kommunen José Laurencio Silva, i landets västra delstat Falcón, nyligen införskaffat en ambulans och en elgenerator till en lokal vårdinrättning, medan ?Comuna Socialista Simón Bolívar? i Caracas 23 de Enero-kvarter har kunnat rusta upp gator och trappor, vilket har gynnat cirka 4 820 personer.

Naturligtvis har frågor väckts om de folkliga konsultationerna. Fördjupar de verkligen gräsrotsdemokratin? Och befriar de valda tjänstemän, som borgmästare och guvernörer, från deras ansvar?

På den första frågan är svaret ja. Röstning ger människor möjlighet att erkänna sig själva som medlemmar i ett samhälle, att prioritera frågor som påverkar alla och att genomföra projekt, vilket säkerställer ansvarsskyldighet och optimala resultat.

Den andra frågan missar dock poängen. Om medborgarna får makt att ta itu med samhällsproblem och säkra finansiering för innovativa sociala initiativ kan politikerna inte längre förlita sig på tomma vallöften och billig valretorik som ?jag ska fixa den här vägen?, ?bygga om skolan? eller ?garantera rena gator?. Folkliga samråd kommer att tvinga representativa politiker att visa ett genuint engagemang för sina väljare snarare än att bara fungera som partiets galjonsfigurer. Kandidater till region- och parlamentsvalen den 25 maj har till exempel redan lovat att samarbeta med kommunerna om politiska beslut som jämlikar, snarare

än att agera som lokala makthavare.

Randy García från ?Comuna Socialista Simón Bolívar? sade: ?Det är vi, folket, som prioriterar våra problem och väljer var vi ska börja. Vi håller på att konsolidera landets kommunala styre.?

Ángel Prado, kommunminister och tidigare talesperson från El Maizal-kommunen, beskrev träffande dessa gräsrotsval som förkroppsligandet av Venezuelas ?socialistiska folkdemokrati?.

Kommuner och folkliga samråd visar landets djupa engagemang för att bygga upp gemenskapsband för det framtida socialistiska samhället och bryta sig loss från den hyperindividualism och ?överlevnad för de starkaste (eller rikaste)? som främjas av kapitalismen.

Det sägs ofta att det krävs en by för att uppfostra ett barn; på samma sätt krävs det ett helt samhälle för att främja social utveckling.

Andreína Chávez Alava, Venezuelanalys 250426 (ZT)

[Venezuela's Journey Toward Real Democracy](#)

Gillar du det Svensk-Kubanska Föreningen gör?

Vill du bidra till kampen mot den omänskliga blockaden?

Swisha en tjuga eller valfri summa till

123 589 0975 eller pg 40 54 11 -0

Ett ännu mer betydelsefullt stöd är medlemskap!

Ange namn, e-post, adress och skicka 300 kr för ett års medlemskap

(150 kr för pensionärer, arbetslösa och studerande) Samma swish som ovan.

